

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ім. В. М. КОРЕЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УКРАЇНІ

СУЧАСНИЙ СТАН,
ВИКЛИКИ,
СТРАТЕГІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Монографія

*За загальною редакцією
академіка НАН України
Ю. С. Шемшученка
та академіка НАПрН України
О. В. Скрипнюка*

1
ТОМ

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНСТИТУЦІЙНО- ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Київ
Видавництво «Юридична думка»
2017

Рецензенти

В. Ф. Сіренко

д.ю.н., проф., член-кореспондент НАН України,
академік НАПрН України

В. Ф. Опришко

д.ю.н., проф., член-кореспондент НАН України

Авторський колектив

Ю. С. Шемшученко, О. В. Скрипнюк, К. А. Бабенко, О. В. Батанов,
Я. О. Берназюк, С. Я. Вавженчук, Р. Ф. Гринюк, В. Б. Ковальчук,
А. Р. Крусян, Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, С. В. Прилуцький,
О. В. Пушкіна, В. М. Скрипнюк, С. Г. Стеценко, О. В. Стрельцова,
В. В. Сухонос, В. І. Тимошенко

Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації: монографія: У 2 т. / за заг. ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка та акад. НАПрН України О. В. Скрипнюка / Т. 1: Загальнотеоретичні та конституційно-правові аспекти розвитку громадянського суспільства в Україні. Київ: Вид-во "Юридична думка", 2018. 676 с.

ISBN 978-617-665-030-0

ISBN 978-617-665-031-7 (Т. 1)

У монографії комплексно досліджено сучасний стан та стратегію формування громадянського суспільства, перспективи його модернізації та подальшого розвитку в контексті європейської інтеграції України.

Аналізуються основні теоретичні та методологічні підходи до вивчення громадянського суспільства, його провідні інститути, сучасне їх конституційно-правове забезпечення та система гарантій функціонування. Особливі акценти зроблено на проблемі забезпечення прав і свобод людини в сучасних умовах та взаємодії інститутів громадянського суспільства і державної влади з погляду створення оптимальних умов для реалізації цих прав і свобод.

Розрахована на політиків, державних службовців, науковців, викладачів та аспірантів, усіх, хто цікавиться сучасними процесами демократизації та розвитку громадянського суспільства в Україні.

УДК 342.1

ISBN 978-617-665-030-0

ISBN 978-617-665-031-7 (Т. 1)

© Колектив авторів, 2018

© Видавництво "Юридична думка", 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
-----------------	---

РОЗДІЛ 1**ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПРАВОВІЙ ТЕОРІЇ**

1.1. Громадянське суспільство в Україні: від витоків до наукової концепції	10
1.2. Історико-правова генеза поняття взаємодії громадянського суспільства і держави: ретроспектива і сучасність	67
1.3. Політико-правові відносини в громадянському суспільстві та їх конституційне регулювання в Україні	106
1.4. Моральні засади розвитку громадянського суспільства в Україні	138

РОЗДІЛ 2**КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

2.1. Конституційні основи побудови громадянського суспільства	178
2.2. Правотворчість як особлива гарантія існування та модернізації громадянського суспільства	230
2.3. Публічно-правові аспекти регулювання інститутів громадянського суспільства	278

РОЗДІЛ 3**ІНСТИТУТ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

3.1. Громадянське суспільство як системний чинник забезпечення прав і свобод людини	312
--	-----

3.2. Роль громадянського суспільства в реалізації та захисті прав і свобод людини і громадянина	350
3.3. Особливості механізму охорони і захисту основних соціальних прав людини в умовах взаємодії громадянського суспільства та держави	364

РОЗДІЛ 4**ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ВЛАДА В УКРАЇНІ: ВІД ПАРТНЕРСТВА ДО СПІВПРАЦІ**

4.1. Громадянське суспільство як чинник легітимності публічної влади	418
4.2. Система державної влади і суспільство: проблеми взаємодії	460
4.3. Глава держави і інститути громадянського суспільства: проблеми взаємодії	527
4.4. Конституціоналізація судової влади України в умовах асоціації з Європейським Союзом	566
4.5. Місцеве самоврядування в умовах формування та функціонування громадянського суспільства	613